СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 34. Джерзі Сіті, Н. Дж., четвер, 13-го лютого 1941. No. 34. Jersey City, N. J., Thursday, February 13, 1941. VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПІДНЕСЕНО ГРАНИЦЮ ЗАДОВЖЕННЯ

ВАШИНГТОН. — Палата представників по пятигодинній дискусії піднесла границю державного задовження з 49 біліонів долярів, до 65, як цього домагався секретар фінансів Морґентав. Більшістю приявних голосів відкинено всі поправки, які хотіла внести републиканська меншість. Перепав також внесок, щоб 65 біліонів долярів задовження зробити сталою границею і опісля не домагатись дальшого підвищення. Тепер ця справа ще піде перед сенат.

РІШЕННЯ СУДУ В СПРАВІ ПИКИТУВАННЯ.

ВАШИНГТОН. — Найвищий суд більшістю голосів порішив, що стейтові власти і стейтові суди можуть обмежити федеральний закон, який дозволяє пикетування ріжних заведень з боку страйкарів, але лиш у тих випадках, де разом з пикетуванням звязане явне насильство. Найвищий суд водночас відкинув апель компанії Форда, в якім Форд домагався знесення примусу з боку комітету взаємовідносин праці підчинятись юніям і разом з ними укладати услівя праці.

РЕФОРМИ В ДЕПАРТАМЕНТІ ХЛІБОРОБСТВА.

ВАШИНГТОН. — Департамент хліборобства приготовує нові реформи для свойого поступовання з американським хліборобством. Внаслідок війни хліборобські продукти Америки зазнали обмеження в експорті. Це з черги ваготить знижково на ці продукти. Тому департамент хліборобства придумує двоякі ціни на ці продукти: ціни для звичайної продажі і ціни для надвишки, яку по насиченні звичайних ринків збуту забиратиме уряд і збувати в якийнебудь спосіб, себто, або шляхом виміни за інші продукти з іншими краями, або шляхом роздачі їх вбогим верствам населення. Вкупі з тим будуть накладати квоти на індивідуальних фармерів, які продукти, та в якій скількости вони повинні щороку продукувати.

КАНАДА ШКОЛОЮ ЛЕТУНІВ.

ОТАВА. — Канада стала величезною школою летунів для цілої британської летунської сили. Вона має 60 летунських шкіл і в теперішню пору вчиться там одинацять тисяч летунів з ріжних частин Британської імперії. Багато з вишколених летунів вже пішло на фронт.

ПРО ПОЛІТИКУ СТАЛІНА.

КВЕБЕК. — Д-р Трейсі Филипс, член британського міністерства війни, який відбуває поїздку по Канаді, в розмові з журналістами сказав, що „хитрість" Сталіна випливає радше з його мілітарної слабости, ніж з його великого розуму. В дійсности Сталін робить те, що йому прикаже Гітлер і далі буде так робити. Він не зробить ні найменшого кроку, що був би противний Гітлерови. Тепер його ролею, говорив д-р Филипс, є залякувати кровожадним большевизмом інші народи і змушувати їх зпоміж двох лих вибирати націзм.

ПОМІЧ ДЛЯ АНГЛІЇ.

ВАШИНГТОН. — В офіційних колах говорять, що з хвилею ухвалення і підписання законопроекту ч. 1776 американський уряд пішле відразу Анґлії поміч на висоту 500 міліонів долярів. В цю поміч входитимуть гармати, машинові кріси, літаки та інша зброя, без якої під сучасну пору Америка може обійтись.

ПЕРЕСТОРОГА ПЕРЕД ОБМАНЦЯМИ.

ВАШИНГТОН. — Голова Федерального Бюра Інвестиґацій, Едґар Гувер, перестеріг всіх дотичних осіб, щоб вони відразу не зраджували своїх тайн, як тільки хтось скаже їм, що він „аґент Ф.Б.І.". Бо були випадки, що обманці підшивались під аґентів і в той спосіб діставали такі інформації, яких не повинні були дістати. Справжній аґент Ф.Б.І. має леґітимацію з фотоґрафією, підписом головного прокуратора Роберта Джексона і державною печаттю. Все треба наперед запитати, чи хто має цю леґітимацію.

БОЛЬШЕВИЗМ У ДЕПАРТАМЕНТІ ДОБРОДІЙНОСТИ.

НЮ ЙОРК. — На судовій розправі, на якій розглядають про впливи комуністів у нюйорськім департаменті добродійности, зізнавав один свідок, Джеймс Ґарчія, бувший урядник у тім департаменті. Він сказав, що дійсно багато комуністів працює в тім департаменті, і вони ходили на ріжні комуністичні збори, та по конустичному, в формі стисненого кулака, підносили до гори руки. До них належали також вищі урядники і урядниці в цім департаменті, серед них Ґарчія назвав Перлу Цімерман. Комуністи, говорив Ґарчія, робили услуги і прихильно відносились до тих осіб на міській підмозі, що признавались до комунізму.

АВРААМ ЛИНКОЛН
(1809 — 1865)

СМЕРТЬ БОЛЬШЕВИЦЬКОГО ҐЕНЕРАЛА В. КРЕВІЦЬКОГО

В готелі Белвю в Вашинґтоні знайдено мертвого, з пострілeною головою, ґенерала В. Кревіцького, який колись служив Сталінови і був головою департаменту шпигунів на західню Европу. Опісля він зо Сталіном розійшовся, втік за границю, а далі почав поборювати Сталіна. Він зізнавав перед комітетом Даєса і розкрив небезпеки, які грозять Америці з боку тайних аґентів і шпигунів Сталіна.

Коло тіла Кревіцького найдено револьвер, а на столі листи, в яких Кревіцький нібито признається до самогубства. На револьвері не знайдено ніяких слідів пальців, навіть його власних. Не знайдено також жадних слідів присутнього когось іншого. Проте всі ті, що знають Кревіцького, заперечують, щоб він поповнив самогубство. Заперечила в першу чергу його жінка, кажучи, що Кревіцький саме хотів переселитись до Вирджінії, щоб заховатись перед пімстою Сталіна. Заперечив бувший адвокат Кревіцького, який ствердив, що Кревіцький не був типом, який міг би поповнити самогубство і ніколи про це не згадував. Також Метюз, адвокат комітету Даєса, заявив, що Кревіцький раз йому сказав, що колиб він згинув загадочною смертію, хай ніхто не повірить, що це самогубство, хоч би скриті справники підложили свідоцтва „самогубства".

НАБЛИЖАЄТЬСЯ СПРАВЖНЯ ВЕЛИКА ВІЙНА НА БАЛКАНІ

Такого переконання є майже всі дипльомати, що є в Білгороді, столиці Юґославії. З усіх міст Балкану доходять вісти, що потверджують такий здогад. Рахуються з тим, що Німеччина піде разом з Італією, себто, що буде спільна німецько-італійська офензива.

НАСЛІДКИ БОМБАРДУВАННЯ ҐЕНУЇ

Італійські звідомлення подають, що наслідком бомбардування міста Ґенуї британською фльотою було 72 осіб вбитих і 226 ранених. При тому зазначується, що „потерпіло тільки цивільне населення".

ІТАЛІЙСЬКА ЕРІТРЕЯ ПІД НАТИСКОМ

Британці зосередоточили тепер свою увагу на Ерітрею, зокрема на твердиню Керен, де є зібрана найбільша італійська сила.

ВІД НОРВЕҐІЇ ДО ЕСПАНІЇ

Ціле европейське побережа, від Норвеґії на полудне аж до границі Еспанії є тепер під постійним бомбардуванням з боку британських летунів.

БРИТАНІЯ ЗРИВАЄ ДИПЛЬОМАТИЧНІ ЗВЯЗКИ З РУМУНІЄЮ

ЛОНДОН. — Велика Британія є на дорозі цілковитого зірвання дипльоматичних зносин з Румунією. Британський посол, сер Гор, відбув довшу конференцію з премієром ґен. Антонеску. Про ту розмову пишуть, що вона була „дуже сердечна", але проте наслідок її такий, що надіються, що на протязі найближчих днів покине Румунію цілий штаб британського посольства. Велика Британія держала останніми часами те посольство тільки тому, щоб діставати інформації про те, що діється в краю. Інакше не було потреби, бо цілий край є занятий уже німецьким військом, а румунську заграничну політику диктує властиво Берлін. Британія виходить тепер з того заложення, що Німеччина вжие в скорому часі Румунію як базу на напад на Грецію і Туреччину. Саме тому Німеччина збільшає тепер з поспіхом свої сили. Через те Британія хотілаб мати вільну руку і зачати бомбардувати румунські нафтові терени і склади та рафінерії нафти, бо Румунія являється тепер чи не одиноким доставцем нафти для держав „осі". Коли іде про румунське посольство в Лондоні, то воно не дістало покищо ніяких вказівок, щоб покидати Британію.

„Комітет Вільної Румунії".

У звязку з тим подають, що в Лондоні твориться вже „Комітет Вільної Румунії", який правдоподібно відграватиме ту ролю, що відграє ґен. де Ґоль з „вільними французами". Теж має творитись і „Комітет Вільної Італії".

ЯК СОВЄТИ ОБРІХУЮТЬ НАРОДИ?

СОФІЯ. — Згідно з тим, що передає Асошіейтед Прес з Болгарії, то советський спеціяльний висланник, Аркадій Соболев, повідомив болгарського премієра Фільофа і болгарського міністра закордонних справ Попофа, що СССР не є готовий до війни і не зможе поспішити Болгарії з допомогою на випадок, колиб німці вступили до Болгарії, щоб перейти до Греції чи Туреччини. В офіційних колах кажуть, що болгарський уряд зістав повідомлений з боку СССР в тому напрямі, що Совєти не будуть мішатись до справи перемаршу німецьких військ через Болгарію. Усе те, очевидно, відбилось широким відгомоном, бо останніми часами не тільки в Болгарії, але в цілому світі розпускали вісти, що Совєти не дозволять на вмарш німецьких військ до Болгарії, згл., що підуть до війни, колиб таке наступило.

БОЛГАРСЬКА АҐЕНЦІЯ ЗАПЕРЕЧУЄ.

СОФІЯ. — Офіційне болгарське бюро подає, що в Болгарії нема німецького війська, а болгарські летунські поля не є під контролею німців, як це подав британський премієр Чорчіл у своїй останній радіовій промові. Те саме каже теж Берлін.

БРИТАНІЯ І БОЛГАРІЯ.

ЛОНДОН. — Для британського уряду є вже ясним, що Німеччина буде покористуватись Болгарією для дальших военних операцій. Тому надіються, що по зірванню дипльоматичних зносин з Румунією, наступить таке саме з Болгарією.

ДУЖЕ ВАЖНА КОНФЕРЕНЦІЯ.

ВІШІ. — Привязують велику вагу до тайної конференції, яка має відбутись між Мусолінієм і ґен. Франком та еспанським міністром закордонних справ Сунером. Ідуть так далеко, що навіть кажуть, що іде тут про посередництво Еспанії між Великою Британією і Італією в справі заключення мира. Знову з другого боку кажуть, що не є виключене, що в тій конференції возьме участь теж і Гітлер. Тоді, очевидно, відпав би здогад про замирення між Італією і Британією. Також маршал Петен нагло „іде на відпочинок", що теж взязують з тим, що певно й він матиме побачення з ґен. Франком, з яким він у дуже добрих зносинах. Найближчі дні може виснять, про що тут іде. Але одно певне, що якісь наради відбудуться, та що ґен. Франко є вже в дорозі.

МОРДУЮТЬ МІЛІОНИ І ДУМАЮТЬ ПРО „ВОСКРЕСЕННЯ".

МОСКВА. — Советські ґазети розписуються широко про досліди Іститугу Досвідної Фізіольоґії, що займається „воскресенням мертвих". Наразі пишуть про „успіхи" в дослідах над собаками.

НАЛЕТ НА ІСЛЯНДІЮ.

БЕРЛІН. — Німецькі звідомлення подають про німецький налет на Рейкявік, столицю Ісляндії. Якщо німці вилетіли з Норвеґії, то відбули дорогу, на 800 миль.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з пятниці (з англійською частиною):		Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ВЕЛИКИЙ ЕМАНЦИПАТОР

Дня 12. лютого кожного року обходить велика більшість американських стейтів уродини одного зо своїх найбільших президентів, Абрагама Лінколна.

Відограв він в американській історії велику ролю. Він провадив американський народ в незвичайно критичну хвилю, коли суперечність між суспільним устроєм у північних стейтах та устроєм у полудневих стейтах грозила розбиттям Злучених Держав на дві державні одиниці. Президент Лінколн виступив у ту переломову епоху й своїми великими прикметами ума й характеру допоміг удержати єдність Злучених Держав.

Була це перемога не лише вищої мілітарної організації, або вищої матеріяльної сили, але передовсім перемога вищого ідеалу. Південні держави заявилися були в тій війні за февдальний лад, що скидав важку працю на зовсім безправних рабів. Коштом тих рабів південні пани створили в полудневих стейтах назовні блискучу культуру, яка ще й до нині осліплює багатьох людей, не даючи бачити кошти цеї культури, які платять своїми характерами й раби й пани. Президент Лінколн поставив справу відразу ясно: якщо Злучені Держави мають удержуватися надалі як велика державна одиниця, вони можуть спиратися на однаковому суспільному, політичному й економічному устрою, центральною ідеєю котрого являється рівність, свобода для всіх людей і правління краю народом, для народу, через нарід.

Та переломова епоха зперед вісімдесяти років у дечому нагадує теперішню кризу. Тоді, за словами Лінколна, Злучені Держави переходили через пробу, чи державна цілість, сперта на засаді рівности всіх людей, може опертися ударам зо середини, збоку тих, що на ці засади не годяться. Перейшовши удачно цей огнений хрест, Америка стала нині перед всесвітною кризою, в котрій визов ідеалам рівности всіх людей кидають могутні союзи держав, оперті на ідеї нерівности людей і народів. Як тоді проти Держав пішли до війни американські стейти, котрих керівна верства не признавала рівности, так нині проти всіх держав у світі, що сперті на засаді рівности, йдуть війною ті, що засаду рівности й демократії вважають або дурманом або абсурдом.

Супроти цеї світової ситуації американський народ лине думками до часів Лінколна й в почутті важливости хвилі шукає натхнення в Великому Визволителі, під котрого проводом американці проливали свою кров за переведення в життя ідеалу рівности й свободи для інших людей.

ЖІНКА ГЕРОЙКА

Так складаються обставини, що в тому самому часі, коли доводиться нам святкувати уродини Великого Линколна, що заплатив життям за свої гуманні переконання і діла, згадуємо ще за скромну українську жінку-ідеалістку, що згинула мученичою смертю за те, що була чесна, ідейна й вірна поневоленому українському народови.

Це Ольга Басараб.

Вернувши по важких імігpаційних злиднях на рідну землю, бажала віддатись тихій праці. Нічого в життю не вдіяла такого, щоб можна було її судити і засудити. Та польська поліція була іншої думки. І таким чином львівська поліція арештувала Покійну Ольгу Басараб дня 9. лютого 1924 р. Не дала родині, ні адвокатам ніякого вияснення, чому наступило арештовання. А в арешті пробували на ріжні лади допитувати Покійну, думаючи дістати від неї інформації про українську революційну акцію. Допит відбувався при помочі тортур і електричної струї, якими остаточно замордовано Ольгу Басараб в звірський спосіб, у Львові, в тюремній келії ч. 7, при вулиці Яховича. Сталося це 13. лютого 1924 року. Проводили тими допитами і тортурами польські поліційні комісарі Кайдан і Лабяк. Головно цей перший.

Поліція, а за нею польська преса, пробували закрити це злочинство, пускаючи вісти про те, що Покійна сама собі відібрала життя. Та лікарські оглядини виявили наглядно, що її мучено, бо ціле тіло було страшенно змасакроване. Як знаємо, оте злочинство відбилось широким відгомоном по цілому світі. Проти нього виступили в Франції найвизначніші політичні діячі й письменники, протестуючи проти польськоо терору. Теж і в Америці піднесено свого часу проти цього сильний протест.

Мученича смерть Ольги Басарабової залишила в цілому українському народі глибокий слід. Згадка про те, це щось таке, що трогає ще й досі серцем кожної української жінки. Та ця подія має ще далеко ширше значіння: вона вияснює якнайкраще ввесь траґізм українсько - польських відносин в Західній Україні, коли там була польська влада.

І ще одно: Святкуючи память Ольги Басараб, треба нам памятати, що таких жінок-геройок було в Україні багато. Було підчас революційного зриву, було по втраті самостійности і є вони певно теж і тепер. Тільки ми мало про них знаємо. Доперва згодом дізнаємось можливо дещо докладніше про жертви московського Чека. А тоді певно знатимемо про сотні, а може й тисячі Басарабових, що впали мученичою смертю на тім крівавім шляху, по якому ступає український нарід, змагаючий до волі.

АВІЛЯ КАМАЧО — НОВИЙ ПРЕЗИДЕНТ МЕКСИКА

Відвідини та довший побут нового віце-президента Злучених Держав Волеса в Мексико, вказують на те, що між тими двома краями почалася нова доба співпраці. Міжнародня ситуація, зазіхання тоталітарних держав на мексиканську нафту і т. п. є без сумніву тими головними причинами, які заважують на американських нових намаганнях дійти з Мексиком до повного порозуміння, а то й приязни.

Підчас останніх президентських виборів в Мексику, Злучені Держави присвятили чимало уваги тому, хто засяде на місці Карденаса, уступаючого президента. Тому, коли ним вийшов Авіля Камачо, Америка відітхнула спокійніше, бо Камачо уважається одним з приятелів Америки.

Авіля Камачо, це той добродушний тип мексиканця, який не має нічого спільного з так добре відомими нам типами мексиканських революціонерів. Та проте він сам є ґенералом а до т. зв. мексиканської революції вступив ще тоді, коли мав 17 років. Мексиканці не люблять такого політика, що не був вояком і як офіцир не брав участи в якійсь з їхніх численних революцій. Та Камачо є таким вояком, що частіше уживає переконання для унешкідливлення своїх противників ніж амуниції. Замісць уживати фронтового атаку на збунтованих ґенералів, він бере літака та їде в гори до їх табору, де при довгих балачках та переконаннях, успокоює ворохобників. І на диво, завсіди додержує своїх обіцянок, даних при таких нагодах.

Його дар переконування своїх противників був, здається, рішальним у назначенні його президентом Карденасом секретарем національної оборони в 1937 р. Коли два роки пізніше Карденас іменував його дивізійним ґенералом, Камачо чемно відмовився від цього авансу, кажучи, що він пожде, поки інші не дістануть таких назначень.

Поведінка Камачо в останніх „спокійних" виборах, що у висліді мали понад 400 жертв терору, є наскрізь дивна та навіть подиву гідна. Підчас бурхливих демонстрацій його противника Хуана Альмазана, скрайна ґрупа С. Т. М. (робітнича ліва юнія), що піддержував Камача, почала стрілянину до прихильників Альмазана. Камачо, не дивлячися на небезпеку власного життя, влетів до кватири С. Т. М. та казнав виарештувати всіх тих, що стріляли до його противників.

Та поза своїм урядуванням, Камачо, як кажуть американці, є „реґулер ґай". Його „слабість" — це спорт та їзда конем. Також часто грає в польо в Тексас з визначними американськими чемпіонами. Любить теж читати, хоч не є „книжковим молем" ані теж вченим. Його мешкання прикрашені малюнками, що вказує на його зацікавлення мистецтвом. Кажуть, що він добряга до наївности. І трохи дивак. Американські репортери чимало були здивовані, коли підчас одного інтервю він відійшов від теми, а хапаючи за рукав одного з журналістів, несподівано запитав його: „Скільки заплатили за своє убрання?"

Авіля Камачо їсть дуже багато, але не пє алькогольних напитків. Колись він був великим курцем, але тепер не скурить більше як 2 циґара денно. Цілий його маєток не виносить нині більше як $75,000, а тому, що ґенерали в Мексико мають знамениті „нагороди" багатіти, Камача уважають за чесного й порядного чоловіка. Він гордий з того, що належить до середньої кляси. Раз запитаний, який день був найщасливішим в його житті, відповів: „День, в якому я одружився з моєю жінкою". Дуже часто його можна бачити в городі, як збирає для жінки цвіти.

Останні вибори в Мексику були дуже ориґінальні. Альмазан, консерватист, хотів змінити програму соціялізації, почату Карденасом. Тому опиралися робітничі юнії. Їх „бос", Ломбардо Толедано, мав узброєну робітничу мілiцію, що піддержувала Камачо.

„Офіційний" вислід виборів дав Камачови 2,500,000 голосів, а Альмазанови лиш 150,000. Та остаточної правди ніхто не може дізнатися. Альмазан до нині твердить, що вибори були пошахровані в його некористь. При виборах виборці вживали слізного ґазу, бомб та скорострілів.

Фактична кампанія почалася щойно по иборах. Всі сподівалися, що Альмазан, покований кандидат, поведе своїх сторонників до повстання. Та так не сталося. Камачо почав грати тепер свою політику. Щоб прихилити сторонників Альмазана на свою сторону, він приняв програму цього останнього за свою власну. Також зневтралізував атеїстичне становище уряду, заявляючи, що він сам, Авіля Камачо, є віруючим християнином.

Ніхто не може знати, скільки Альмазан зібрав був голосів. Можна однак сподіватися, що досить багато, бо мексиканці були до краю знеохочені примусом належати до синдикатів, колективними фармами, контролею робітників над залізницями, що в нічому не поліпшило транспорту, і т. п.

Тому, з програмою свого противника, Авіля Камачо веде Мексико до ліпшої долі, операючися сильно на приятельське сусідство Злучених Держав Америки.

БРИТАНІЯ І МАГОМЕТАНСЬКИЙ СВІТ

Яке значіння британських перемог в Африці? На те питання можна всіляко відповідати. Особливо коли брати під увагу саму Італію й її намагання створити велику італійську імперію, оперту на кольонізації Африки. З того боку всі ті пляни, коли мати на увазі те, що тепер сталося, то так якби розвіялись з вітром... Пропали величезні зусилля і видатки, бо всі італійсько-африканські здобутки останніх років є тепер в британських руках, включно з тими, щойно побудованими новими шляхами, що були італійською гордістю, бо нагадували старі римські часи, коли то римські дороги були славою Риму.

Та Британія зацікавлена не так у тих льокальних успіхах, але в загальней вигрі. І ось з того боку глядить вона на свої осяги в Африці. І, як виглядає, не дурить себе, що вони є рішальні, бо рішення цілком певно западе деінде. Але з другого боку ті перемоги в Африці таки принесли Великій Британії успіхи. Вони не тільки піддержують загальну британську мораль, але високо піднесли британців в очах цілого магометанського світу. А це має надзвичайно велике значіння, бо теперішня світова війна розграваеться на ріжних фронтах. А коли буде вестися далі, прийдуть ще нові фронти. І то такі, де заважуватиме сентимент магометанського світу.

Так тепер є, коли брати під увагу те, що пишуть знавці таких справ, що британські перемоги в Африці вплинули дуже фатально на той престіж який мала Італія серед магометан. А він останніми роками не був малий, бо Італія докладала усіх засобів, щоб приєднати цей світ для своїх цілей. Теж підупав і престіж німецький. А це тому, що Німеччина допустила до того, що її союзник поносить уже так довго поразку за поразкою. Усе те є великої ваги, коли зважиться, що Німеччина таки буде змушена ввійти в звязки з магометанським світом, бо буде пробувати нищити Велику Британію деінде, не давши їй ради в самій Англії. Доперва тоді готова властива боротьба розігратись на Середземному морі й на тих землях, що є на його берегах. Як знаємо, то по перших німецьких перемогах згаданий магометанський світ зачав хитатись щодо того, кудою йому піти. Ждав на дальший хід подій. А тепер, як доносять, зачинає вцілости перехилятись на британську сторону. Це є дуже важна подія. І коли так дійсно буде, то це означатиме для Великої Британії такий великий здобуток, що готов добре заважити на остаточнім висліді цілої війни. Наразі найгірше потерпіла Італія. Це вже таке очевидне, що щодо цього не треба навіть нікого питати чи слухати. Це факт. Такий самий, як британська перемога в Америці.

ВІЦЕАДМІРАЛ ЕРНСТ КІНҐ, що тепер командує американською фльотою на Атлянтику, що складається з 125 боєвих кораблів.

ЮЛІЯН ТАРНОВИЧ.

ІСТОРІЯ ЛЕМКІВЩИНИ

(16)

З постанов цього привілею виходить, що українець не міг бути вибраний до старшини цеху, що зрештою бувало майже всюди, але зате під загрозою кари мусіли українські члени цеху ходити на процесії в часі свята Божого Тіла і других латинських свят. Міщан наших було тоді чимало та в судових актах з XV. і XVI. ст. стрічаємо такі прізвища, як: Баран, Бобрик, Бірецький, Волик, Захович, Горошко, Коваль, Коритко, Коч, Кочай, Кинель, Кунча, Лабай, Ліщинський, Мазур (ще досі вдержалося в Сяноці), Мартинович, Ситко, Сколуба, Сова, Нечай, Нечуло; отже ці прізвища вказують на це, що велике було число українських міщан у цих часах в Сяноці.

Старі документи про потребу будування церкви в Сяноці приносять нам цінну історичну згадку, що ще в 1553 р. бурмістром і лавниками були в Сяноці самі греко-католики — отже українці. Тому в списі міських радних з цього часу стрічаємо багато чисто українських прізвищ: Волик, Кравець, Кушнір, Лабай, Масляк, Ровенський, Сестричин, Ситко, Спиналь (?), Стець, й чим пізніші часи — тим число їх меншає. Дальше в цих документах находимо наших селян: Михальчук, Кит з Дубрівки (рік 1700), Задорожний, Галик, Гуска, Остап з Чертежа, Динис, Явора зі Сторожів, Стець з Межибродля, Лазорик, Пирцак, Ханас з Прусіка — всі були звільнені від данин, мали розлогі лани, вільний вируб ліса на будову і на опал та вільне риболовство.

Побіч німців, заходили чехи в західні Карпати і на основі волоського та німецького права оселювалися. З такого оселенця українця з Чех, (Іванець — укр. з Чех), Іванця — або, як в деяких пізніших джерелах*) Іванчеполя, мав оснуватися Івонич. Такий зачаток під заснування Буківська, Грабівниці, Морохова, Стрижова і Торського. Зокрема про угорські впливи вказує також правопис, уживаний в судових книгах з XVI. ст., де іменники, закінчені в українській мові на „к", мають закінчення на „ґ" — Вислічоґ — замісць: Вислічок, Вороблиґ, Королиґ, Прусіґ, Сяніґ, Сяничоґ — отож всюди „ґ" — замісць „к".

Німецьке міщанство й польська, або чужоземна, але спольщена шляхта, були оруддям Казимира в його змаганнях до закріпощення гірського населення лемків та до закріплення Галичини за Польщею. Вони також дозволяли йому вважати, забезпечені договорами, як чисту формальність, мовляв: „я здобув Русь своїми власними людьми й дорога (на Україну-Русь) має служити тільки моїм людям", або „нікому не хочу сприяти, тільки своїм людям, бо вони помагали мені на татар і інших ворогів".

*) Сяніцькі судові акта XVI. 2053.

Такий стан тривав аж до розбору Польщі (1793 р.); щойно по розборі Польщі, Лемківщина разом з другими галицькими землями перейшла під владу австрійських цісарів.

Королівські привілеї.

Про тодішне безвихідне положення селянства довідуємося з королівських актів і двох привілеїв королів Жиґмонта III. і Володислава IV., що їх одержали мешканці села Одрехови, в Сянiччині.

Одрехова була частиною королівських дібр і переходила в державу сяніцьких старостів. Піддані села Одрехови мусіли повинуватися усталеним королевським декретам на волоскім праві. Одначе державці вимушували щораз нові данини від селян, тому Одрехова шле безнастанно скарги до короля.

Багато разів скаржилися Одрехівчани королеві Степанові Баторому, що сяніцький староста, казав пятьох селян з Одрехови кинути до кримiналу в Сяноці, бо не хотіли виконати належних їм робіт; мусіли викупити себе 500 золотими, пятьома волами і десятьома ялівками. Король, що перебував тоді в Неполомицях, висилає окреме письмо до старости з датою 16. серпня 1585 р., приказуючи гостро, щоб староста Юрій Мнішок, звертав неправно забране селянсске добро.

По Юрію Мнішку бере в державу сяніцькі землі, разом з Одреховою, Станислав Бонифатий Мнішок. На нього також скаржаться одрехівчани, аж король Жиґмонт III. окремим декретом з 1603 р. означує обовязки і права Одрехівчан в користь державців. Відтак, король Жиґмонт III., видає нові привілеї Одрехові під датою 24. квітня 1605 р., звільняючи селян від вимушуваної роботи на фільварку в Боську. Але і це мало помагає, бо знову 28. березня 1625 р. король Жиґмонт III. шле з Варшави до сяніцького старости Франца Мнішка нове письмо і друге, вже писане в гострішій формі, з дня 17. квітня 1626 р., визначуючи двох королівських делеґатів (висланників), які мають на місці прослідити справу і донести королеві. Але внутрішне напруження в Польщі при кінці панування Жиґмонта III.-го шведська справа, наїзд татар в 1629 р. та початки козацьких воен, не позволили королівським висланникам провірити дійсне положення Одрехівчан. Жиґмонт III. умирає 1632 р. та його наслідником стає йогож син Володислав VI. З цього користають одрехівчани і вже з датою Краків, 1. квітня 1633 р., одержують нові привілеї на перґаміні, підписані і стверджені королівською печаткою Володислава IV., на волоських правах. Одначе і це мало помогло Одрехові. З черги переходить вона в державу шляхти, що мешкає в Боську, в Комборні, або Гачові. Доходить до того, в 1817 р. сумежні села: Бісько, Рудавка, Сенькова Воля, Синів, Заршин виставляють письменну посвідку, що „село Одрехова від давних віків має свої власні — за свою кервавицю куплені поля, свої вільні пасовища, свій вільний ліс, без двірських оплат і письменних зізволень на вируб і збирання лісних ягід, свої вільні корчі до огорожі, бо вони находяться на їхніх власних ґрунтах; — це все готові вони зізнавати в суді і присягою ствердити, якщо зайде конечність такого зізнання".

Щойно з 1848 роком (знесення панщини) закінчується змагання Одрехови за свої права.

Мешканці Одрехови мали свою греко-кат. церкву, всі були греко-католиками. Точного спису населення з 17. і 18. століття нема; вправді в іншім інвентарі з 1773 р. записано 238 людей, обовязаних до панщизняних робіт. Між ними находиться один жид Зельман Хаїм Юда.

(Дальше буде).

З ДНЯ

ВЕЛИКИЙ ГУМАНІСТ.

Авраама Линколна, президента з часів громадянської війни, визволителя чорних і спасителя союзу американських стейтів, полудневі стейти уважали у свій час „кровожадним деспотом", який занурив край у війну і спричинив сотки тисяч жертв, не рахуючи матеріяльного знищення. Трагічна смерть Линколна з рук скритовбивника Бута мала бути „пімстою" за „кривди" заподіяні ним Полудневи. Ще й нині в полудневих стейтах, на дні душі тліє маленьке огірчення до нього. Але те огірчення чимраз більше вигасає в обличчі тих наслідків, які мала праця Линколна, а яку щойно в довгій історичній перспективі можна було якслід оцінити.

НЕВІЛЬНИЦТВО.

Авраам Линколн часто повторяв, що всі люде повинні бути вільні й ні один чоловік не повинен мати права свавільно розпоряджатись особою іншого чоловіка. Він вірив у це цілим серцем. Ця віра впливала гіпнотизуючо на його окруження і воно не могло опертись його аргументам, піддержаних цею вірою. Недаром сучасники Линколна уважали його майже за святого.

Прихильники невільництва аргументували свою справу в той спосіб, що чорні не доросли до завідування собою на рівні з білими. Це „діти", які без опіки білих стануть цілковито безрадними. Прихильники невільництва наводили чимало правдивих прикладів, що білі пани по людяному обходяться з чорними і самі таврують жорстокости поповнені супроти невільників. Вони далі наводили, що увільнення чорних зовсім їх ще не охоронить від жорстокостей несовісних білих людей, але навпаки, ще більше виставить їх на ці жорстокости.

СТАНОВИЩЕ ЛИНКОЛНА.

Але Линколн дивився на ці справи далеко глибше. Він знав, що якась висока засада пануватиме на світі так довго, як довго вона є нічим незабруджена і не підмінована якоюсь протилежною засадою. Справедливість існуватиме в даній суспільності лиш так довго, як довго та справедливість примінювання з повною безсторонністю до всіх людей. Коли справедливістю втішатисьмуть тільки певні суспільні шари, а певна частина тої самої суспільности заживатиме цеї справедливости тільки частинно, то ступнево і до упривілейованих шарів закрадеться корупція і потоптання справедливости. Засада це немов якась жива істота. Недуга в одній частині цеї істоти зле відбивається на її цілім здоровлю.

Линколн вчив, що коли якийсь нарід хоче бути вільний, він мусить дати рівну волю всім своїм громадянам, без огляду на їх расу і суспільну приналежність.

НАСЛІДКИ.

Ми бачимо, що чин Линколна в відносно короткому часі дав такі прекрасні наслідки. Злучені Держави Америки впродовж сімдесяти років після громадянської війни зросли в одну з наймогутніших, коли не в наймогутнішу державу на світі. Громадянська війна врятувала політичну єдність стейтів, положила здорові основи для духового розвитку американського народу. Ті основи аж надто оправдали ті криваві жертви в людях і багатсві, які потягнула за собою громадянська війна.

Тепер і полудневі стейти бачать, що справжній гуманіст не конче дивиться на вигоди лиш в дану пору живучих поколінь. Він дивиться далеко в будучину і бере під увагу добро багатьох поколінь, котрі наступлять опісля. Коли для будучих поколінь теперішні мусять принести жертву майна і крови, справжній гуманіст не завагається цього зробити.

ЕКОНОМІЧНІ ОСНОВИ.

Відносно малу увагу звертаємо на економічні основи, які поклав для Америки чин Линколна. Якби не знесення невільництва, в полудневих стейтах булаб розвинулась цілковито відмінна господарська система, ніж у північних. Щобільше, північні стейти не моглиб конкурувати з продуктами південних стейтів, випродукованими дешевою невільничою роботою. Мусілоб прийти до гострої конкуренції, а далі до встановлення високих митових границь, які мусілиб привести до встановлення політичних границь. Де нині маємо одні Злучені Держави Америки, повсталоб тоді дві конкуруючі держави, спутані в нутрі і слабі на відбивання зверхніх ударів.

Линколн цьому запобіг і тому всі американці так глибоко його шанують.

ГОСПОДИНІ ЩАДЯТЬ ЧАС

НЮ ЙОРК. — Винайдок готових і напів готових харчів, які можна нині купити в крамницях і внаслідок уліпшених кухонь, американські господині щодня впродовж цілого минулого року заощаджували по 60,000 годин денно. А прийде час, що вистарчить десять мінут, щоб приготовити добрий обід, говорили знавці на зїзді молочних продуцентів.

Abraham Lincoln

GREAT AMERICAN WAS BORN 132 YEARS AGO.

One hundred and thirty two years ago, on February 12, 1809, Abraham Lincoln was born in the backwoods of Kentucky. Today, perhaps even more than he was at the peak of his fame during the second great crisis in American history, the things for which he stood are in the minds of the American people.

For Lincoln was in every way a man of the people. He believed in the practicality of the theory of human equality. He spoke a simple language, easily understood by everyone. He possessed a great sense of humor and was tolerant of the opinions of others. But he never catered to mass opinion when he believed mass opinion wrong.

Lincoln's father was a carpenter who could not read or write. His mother could read but not write, thus he had no opportunity for schooling in his home. Outside his home he obtained, by much effort, about a year of schooling yet with this meager background he became one of the best read men of his time and his writings and speeches are among the treasures of American literature.

The life of a pioneer family in the American midwest in those days was one of hard toil from dawn until after dark. With his father, Lincoln helped break the virgin soil, fell trees, build the rough cabins of the time, and raise crops needed to feed the hardy settler. It was in such an atmosphere that Lincoln developed from a slender boy to a huge, awkward, raw-boned man, six feet four inches tall, and of unusual muscular strength.

When this untutored young giant left his father's farm and struck out for himself, he brought with him the traits and traditions of frontier life that sustained him in his tumultuous political career. He was the embodiment of rude strength, restless energy, determination, boundless optimism, generosity and rough humor, typical of the Western pioneer of his day. Working as sailor, rail-splitter, clerk, surveyor, he read and studied at the same time, making up in this way for his lack of formal education. At the age of twenty-six he was elected to the Illinois State Legislature and while a member of that body studied law and was admitted to the bar. In 1846 he was nominated for Congress and won the election. Curiously enough, his opponent for Congress fought him as an "aristocrat" and an "infidel," a form of political attack—that of seeking to brand an opponent as the opposite of that which he is—still used in many countries today.

In Lincoln's day the great problem of America was slavery. The economic system of the Southern states depended on Negro slaves. The North employed free labor. Slavery was no new issue in American politics. As early as 1688 Francis Daniel Pastorious, leader of the German settlers in Pennsylvania, wrote a burning protest against Negro slavery and his opinions had been echoed by many thinking men in succeeding generations. For decades abolitionists had been active in anti-slavery campaigns before Lincoln came on the scene but with his coming the anti-slavery cause for the first time found a great leader around whom its forces could rally.

The question of whether or not the Western territories, then being opened up to settlers, should adopt the slave system of labor was agitating the country in the late 1850's. It was this question that brought Lincoln into national prominence. In 1858 he ran against Stephen A. Douglas for a seat in the Illinois Senate. Like many other politicians in all times and in all places, who dislike to commit themselves on fundamental issues, Douglas refused to state definitely how he stood on the extension of slavery to the new territories. Lincoln challenged Douglas to a series of debates and in the very first asked his opponent to affirm his stand on the slave question. Reluctantly Douglas was forced to make a statement. His reply was to straddle the question, opposing it in principle but not opposing its benefits if used within limits. This was also the popular opinion in Illinois and as a result Douglas won the election.

But the extension of slavery was unacceptable to the powerful Northern states and Lincoln's speeches and debates in which he exposed the shame and folly of human slavery made him their champion. He thus became Republican candidate for President and was elected in 1860.

Five weeks after the election, the slave-owning Southern states made good their threat to secede and the Civil War began. Lincoln, man of peace and preacher of social justice, turned warrior and organized resistance to attempts to destroy the Union. While Jefferson Davis, President of the Southern Confederacy, recommended the enlistment of the Negroes to fight for Southern independence, President Lincoln proclaimed the emancipation of the slaves, freeing approximately 3,000,000 Negroes.

By an overwhelming majority, Lincoln was nominated and reelected for a second term. On April 5, 1865 the Civil War ended with the surrender of the Confederate Army under General Lee. Lincoln's thoughts turned to problems of reconciliation with the South, to plans for rehabilitation and social welfare. He had already issued an amnesty proclamation as his first act towards "healing national wounds." But his work was nearing its end. On April 14, while attending a performance at Ford's Theater in Washington, he was shot by the assassin John Wilkes Booth, a fanatic of the Southern cause. He died the next morning at the age of fifty-six.

Since that day historians, biographers, poets and dramatists the world over have glorified Abraham Lincoln as a leader of mankind, a dominant figure of humble origin whose unbounded devotion was for the lowly, the oppressed and the downtrodden.

His Gettysburg speech, the short address so compact and lofty in thought and sentiment that it has become an American literary classic, with its resolve that "government of the people, by the people, and for the people, shall not perish from the earth" is as timely today as it was three quarters of a century ago.

СПРОСТУВАННЯ ПОМИЛОК

У звіті головної канцелярії про тих, що брали участь у приєднуванні нових членів до У. Н. Союзу впродовж 1940 року, який то звіт був проголошений в „Свободі" з дня 3-го лютого, зайшли деякі помилки. Помилки повстали з тої причини, що в деяких випадках організаторські карточки не були правильно виповнені, або знова ці карточки взагалі не були прислані.

У звіті було подано, що С. Слободян зорганізував самий 2 члени, а 1 члена з Т. Качмарем, а має бути, що С. Слободян зорганізував самий 3 члени, а 1 члена з Т.Качмарем.

У звіті було подано, що І. Баєр, В. Гіряк і Ю. Демедюк зорганізували 13 членів до відділу 432 в Торонто, а має бути, що вони зорганізували тих членів до відділу 461 в Кровленд, Онт., Канада.

У звіті було подано, що Г. Джинджиристий зорганізував самий 2 члени, а разом з А. Маланчуком 3 члени, а має бути, що Г. Джинджиристий зорганізував самий 5 членів.

У звіті було подано, що І. Глива зорганізував 4 членів до відділу 54, а має бути, що він зорганізував тих членів до відділу 59.

У звіті було подано, що П. Дудко зорганізував самий 10 членів, а з А. Маланчуком 3 членів, а має бути, що П. Дудко зорганізував самий 13 членів.

У звіті було подано, що І. Борак зорганізував з А. Маланчуком 17 членів, а має бути, що І. Борак зорганізував з А. Маланчуком 14 членів, а окремо самий 3 членів.

У звіті було подано, що Ю. Павчак зорганізував 9 членів, а має бути, що Ю. Павчак зорганізував 10 членів.

У звіті було подано, що А. Шумейко зорганізував 1 члена, а має бути, що він зорганізував 4 членів.

У звіті пропущено зовсім, що П. Пантелюк зорганізував 2 членів до відділу 374, та що до того самого відділу зорганізував також 2 членів Н. Білак.

У звіті було подано, що П. Курко зорганізував самий 5 членів, а разом з А. Маланчуком 14 членів, а має бути, що П. Курко зорганізував самий 19 членів.

У звіті було подано, що С. Пелехатий зорганізував 2 члени, а має бути, що він зорганізував 3 членів.

У звіті було подано, що М. Паламар зорганізував самий 2 члени, а разом з А. Маланчуком 18 членів, а має бути, що М. Паламар зорганізував самий 10 членів, а разом з А. Маланчуком також 10 членів.

У звіті було подано, що організатор А. Маланчук зорганізував самий і разом з іншими урядниками чи членами разом 505 членів. Отже в цім числі пропущено і не зачислено А. Маланчукові 32 члени, а знов 31 членів повинні бути зачислені на користь інших організаторів, так, що правильне число членів, приєднаних А. Маланчуком, має виносити 506 членів.

Головна канцелярія У. Н. Союзу.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Звернім увагу на відчити на Колумбійськім Університеті.

Тої пятниці, себто 14. лютого, відбудеться в Колюмбійськім університеті перший виклад зо серії докладів на українські теми, які влаштовує департамент Східньо-европейських Мов згаданого університету разом з Українським Народним Союзом. Перший доклад матиме п. Юрій Вернадський, професор Єйльського університету, а говоритиме про два найдавніші періоди української історії: київський і козацький. Додамо, що проф. Вернадський присвятив у своїх студіях багато уваги Хмельниччині й ця славна епоха знайде певно й в згаданім викладі особливе відзначення. Ще згадаємо, що проф. Вернадський є автором многих наукових праць про Східню Европу і є признаним в Америці знавцем східнього-европейських проблем. З огляду на те, його відчит набирає в теперішньому часі особливого значення, бо й в відозві Колюмбійського університету зазначено, що ціль цеї серії докладів є та, щоб познакомити ширший загал з тими проблемами, що займатимуть важне місце в „новому порядку" Европи, а між якими українська справа стоїть на одному з перших місць. Треба надіятись, що на викладі побачимо старше покоління, а зокрема тут роджену молодь, про яку нам найбільше ходить. Виклад відбудеться в Скермергорн Гол (Schermerhorn Hall, Columbia University, Room 305). Початок година 8. вечером.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШІКАГО, ІЛ. — Річні збори Бр. Рождества Пресв. Богородиці, від. 259., відбудуться в неділю, 16. лютого, в годині 2. пополудні в гали, 4950 Совт Полайна стр. Буде вибір нового уряду на рік 1941., і справоздання з старого року 1940. Є до полагодження багато справ, котрі мусять бути вирішені на зборах. — За уряд: І. Побуцький, секр.; В. Гриневць, предс.; В. Ґула, кас.

ГАМТРАМК, МІШ. — Місячні збори Тов. Згода, від. 20., відбудуться в неділю, 16. лютого, в 2. год. пополудні в Укр. Хаті, 2240 Ґрейлінг. Обовязком всіх членів прийти на означений час, бо є важні справи до полагодження і буде вибір делеґата на конвенцію У. Н. Союзу. — Йосафат Прихідко, рек. секр.

КАРНЕҐІ, ПА. — Збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 384., відбудуться в неділю, 16. лютого, точно в год. 2. пополудні в гали парохіяльній при Джейн ул. Обовязком кожного члена прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. Довгуючих членів просимо вирівнати свої довги, аби мали голос на цих зборах, бо на зборах будемо вибирати делеґата і заступника на 20. конвенцію У. Н. Союзу. Уряд просить, щоби кожний член привів зо собою своїх знайомих як старших так і молодших, аби записами їх до Товариства і до У. Н. Союзу ще перед конвенцією, аби наш відділ не був позаді. — За уряд: І. Головатий, предс.; З. Судяк, кас.; І. Яворський, секр

АМГЕРСТ, МАСС. — Місячні збори Тов. ім. Юрія Вашингтона, від. 199., відбудуться в неділю, 16. лютого, в годині 2. пополудні в панства Сороків на Нортгамптон Ровд. Проситься всіх членів і членкинь конечно прибути на означений час, бо крім вкладки буде ще важна справа до полагодження і буде вибір делеґата та його заступника на конвенцію У. Н. Союзу. — Уряд: Йосиф Доскоч, предс.; Юрій Сорока, кас.; Григорій Котович, секр.

МАНЧЕСТЕР, Н. Г. — Мітинг місячний від. 178., відбудеться в неділю, 16. лютого, в годині 2. пополудні, на ґалі парохіяльній. Буде вибір делеґата на конвенцію У. Н. С. Проситься всіх членів взяти участь. — Юрій Датків, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 241., відбудуться в неділю, 16. лютого, в годині 1. пополудні в церковній ґалі, Герес евня. Проситься всіх членів і членкинь прийти начас. Буде вибір делеґата на конвенцію У. Н. Союзу. — П. Галонька, секр.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

С. Ю., Сейнт Джозеф, Мо. Автор „Історії Лемківщини" жив до війни у Львові. Що з ним тепер, не знаємо.

ЧОРЧІЛ СТОЇТЬ ВИСОКО В ЮГОСЛАВІЇ

БІЛГОРОД. — Не зважаючи на те, що цензура дуже обкроїла передавану пресою радіову промову Чорчіла, навіть те, що передано, зробило в Югославії велике враження та піднесло високо престіж британського премієра. Таке подає „Ди Ню Йорк Таймс".

ДАРЛЯН НАСТУПНИКОМ ПЕТЕНА

ВІШІ. — а випадок, колиб маршал Петен не міг виконувати функцій голови французької держави, його наступником назначений Жан Дарлян, адмірал маринарки і теперішній міністер заграничних справ.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ЛЕТУН ЛИНДБЕРГ НА ПЕРЕСЛУХАННІ ПЕРЕД СЕНАТСЬКИМ КОМІТЕТОМ ЗАГРАНИЧНИХ СПРАВ

СТАЛЕВІ ЛЕГЕНІ

В останніх часах дуже часто зустрічаємо в часописах згадки про „сталеві легені". Спеціяльно багато пишуть про цей апарат у звязку з американським мілліонером Фридериком Спайтом. Він занедужав у Китаю на гострий дитячий параліж і був би напевно згинув, якби відразу не ратували його тревалим штучним віддиханням про помочі „сталевих легенів".

Пригляньмося ближче нескладній апаратурі „сталевих легенів". Це герметично замкнений металевий цилиндер, з апаратом, що витворює високий і низький тиск. Манометер показує, який тиск в апараті в даній хвилині. Хворий лежить у середині цилиндра, на гумовім матраці. З цилиндра вистає тільки голова пацієнта, що спирається на прикріплений подушці.

Спеціяльний мотор спричинює те, що в коморі витворюється вищий тиск, який натискає на легені й так усуває з них повітря. По кількох секундах наставляють мотор у коморі на порожнечу й низький тиск і тоді легені виповнюються повітрям. При деяких припадках дають хворим вдихувати повітря, змішане з гелем.

Епідемії гострого дитячого паралїжу, що спричинює пораження віддихових мязів, досить часті в Америці. Тому лікарі стараються улїпшувати „сталеві легені" — одиноке, що рятує життя такому хворому. Найновіші апарати можуть помістити навіть 8 хворих дітей.

Сталевих легенів уживають завжди в тих випадках, де наступило пораження віддихових мязів — отже також при затроєннях газами, а також у топельників.

4 сторона

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

КАНЗАС СИТІ, КАНЗ. — Місячні збори Бр. св. Володимира, від. 323., відбудуться в неділю, 16. лютого, точно в годині 1. пополудні. Проситься всіх членів, місцевих і позамісцевих, прийти на ті збори. Буде вибір делегата на конвенцію У. Н. Союзу в Гарісбургу, Па. — Василь Феден, предс.; Микола Кархут, кас.; Дмитро Кархут, секр.

СОДБУРИ, ОНТ. — Річні збори відділу 439. відбудуться в неділю, 16. лютого, в домівці УНО, 130 Монк ул., з таким порядком: 1) відкриття зборів; 2) вибір президії; 3) приняття нових членів; 4) звіт уступаючих урядників; 5) Дискусія над звітами; 6) вибір нових урядників на 1941. р. Радо вітаємо кандидатів в члени і гостей. Початок зборів у 2. год. по обіді. — М. Шарик, секр.

СТ. ДЖОЗЕФ, МО. — Місячні збори Тов. Зап. Січ., від. 355., відбудуться в неділю, 16. лютого, в годині 2. пополудні, в гали від ч. 526. Обовязком кожного члена і членниці явитися на цих зборах, бо є важні справи до полагодження і вибір делегата на 20. конвенцію У. Н. С. — С. Юркевич, предс.; П. Занько, кас.; Ф. Солонічний, секр.

СТ. ЛУЇС, МО. — Місячні збори Бр. св. Володимира Великого, від. 179., відбудуться в неділю, 16. лютого, в годині 1. пополудні, в гали 1723 — 8. ул. Всі члени як старші так і молодші, повинні явитись на збори, бо буде вибір делегатів і їх заступників на 20. ковенцію У. Н. Союзу. Кожний член і членниця, котрі платять до Союзу, мають право голосу до вибору делегатів. Припоминається тим членам, котру довгують до товариства, щоб вирівняли свої залеглости і були на рівні з другими. — Микола Тидьович, пр.; Мих. Кульчицький, кас.; Мих. Паращак, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Місячні збори Бр. св. Петра і Павла, від. 220., відбудуться в звичайнім місці, в суботу, 15. лютого, в сали парох., 4950 С. Полайна ул., 7:30 вечором. Буде вибір делегата на 20. конвенцію У. Н. Союзу і інші важні справи до полагодження. — В. Саґан, предс.; Гр. Гаврилюк, кас.; П. Жовнірчак, секр.

ЛОРЕЙН, О. — Тов. У. Н. Союз, від. 50., відбуде місячні збори 16. лютого, в годині 1. пополудні, в гали 2545 Іст 33. стріта. Проситься членів прийти на збори. — М. Шемичик, секр.

АКРОН, О. — Місячні збори Бр. Сош. св. Духа, від. 295., і вибір делегата на 20. конвенцію У. Н. Союзу відбудеться в неділю, 16. лютого, в гали церковній на розі Abel & Washington St., в годині 1:30 пополудні. — М. Філяс, предс.; М. Петруха, кас.; В. Пулк, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Річні збори Жіноч. Тов. Згода, від. 358., відбулись 28. грудня. Вибрано новий уряд на 1941. як слідує: Кат. Мураль, предс.; Ст. Паливода, фін. секр.; Вар. Скоратко, кас.; Анна Карась, рек. секр.; контр. комісія: Р. Слабий, Ем. Добравська, М. Федик. Місячні збори відбудуться 16. лютого. Проситься всіх членниць прибути на ці збори, бо буде вибір делегатки на конвенцію. — А. Карась, рек. секр.

ФОРД СИТІ, ПА. — Місячний мітинг Тов. Зап. Січи, від. 63., відбудеться в неділю, 16. лютого, в год. 1:30, в У. Н. Домі. Обовязком кожного члена і членниці бути присутним на тім мітінгу, бо є важні справи до полагодження. Буде вибиратися двох делегатів на конвенцію У. Н. Союзу. Позамісцевим членам дається до відома, що на річнім мітінгу вибрано такий уряд на цей рік: М. Шийка, предс.; Ф. Вархоляк, заст.; Ів. Гріцік, кас.; В. Волосонович, прот. секр.; М. Личак, фін. секр.; Н. Гнатів, Л. Терпичний і П. Бобак, контр. комісія; Д. Буряк, Л. Колодійчик, І. Луківський, Я. Михалишин, І. Бобак, гростіси. — М. Личак, сек., P. O. Box 322, Ford City, Pa.

ПІТСБУРГ, ПА. — Річні збори Тов. Рогатинщина, від. 396., відбулися 26. січня 1941. в домі Петра Бекіш. Тов. Т. Куруна, предсідник, відкрив збори й покликав касієра і секретаря до справоздання за 1940. рік. Потім покликав контролю, котра ствердила справоздання секретаря і касієра. До уряду на рік 1941. вибрано: Теодор Куруна, предс.; Петро Бекіш, заст.; Теодор Пілюпа, кас.; Іван Драпала, заст.; Іван Катириняк, секр.; Гриць Дяк, заст.; надзирателі хорих: Ол. Черпецький і Андрій Федків; контроля: Ілля Слободян, Михайло Крук, Василь Фірко. Ухвалено, що збори мають відбуватися в третю неділю по першім в домі Петра Бекіша. Член, котрий належить до відділу 396., а не платить 50 ц. до каси Товариства, має заплатити $1 на рік, а женщини мають заплатити по 50 ц. на рік. Ухвалено, що член чи членниця, що довгує за два місяці, а не заплатить до каси довгу, на третій буде суспендований з товариства і з відділу 396. Союзу. Членам хорем ухвалено запомогу тижнево $5; як захорує вдома, платиться аж по двох тижнях; як при роботі в фабриці, на випадок потовчення чи каліцтва, платиться від першого тижня. Місячні збори Тов. Рогатинщина, від. 396., відбудуться 16. лютого, в 5. годині ввечір Напоминається, щоби довгуючі члени сплачували свої довги, бо уряд буде виконувати ухвалу річних зборів. На зборах будемо вибирати делегата на 20. ковенцію У. Н. Союзу. Всі члени мають бути як один на тих зборах. Збори відбудуться в домі Петра Бекіша, 2113 Тустин ул., Пітсбург, Па. — Уряд.

БАЙОН, Н. ДЖ. — Місячні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 213., відбудуться в пятницю, 14. лютого, точно в годині 7. вечором, в Нар. Домі, 36 Вест 19. вул. Проситься всіх місцевих і позамісцевих членів прибути на збори, бо є важні справи до полагодження, та вирівнати довг. Буде вибір делегата на 20. конвенцію У. Н. Союзу. — Ю. Бойко, предс.; А. Бирич, фін. секр.; М. Пахолок, кас.; П. Кобрин, рек. секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Зап. Січи, від. 234., відбудуться в пятницю, 14. лютого, в год. 8. вечором, в салі У. Н. Дому, 214-216 Фултон Стр. Проситься всіх членів і членниць відділу без ріжниці, чи платять до місцевої каси, прибути на збори, бо буде вибір делегата і заступника на XX. конвенцію У. Н. Союзу. Притім подається до відома, що на 1941. рік урядниками зістали вибрані: П. Сташко, предс.; В. Витушинський, заст.; С. Могила, фін. секр.; Ю. Гвіздь, рек. секр.; І. Пілат, кас.; контрольорами: К. Пілат, С. Капдун і І. Клок; надзирателі хорих: М. Генега, 159 Livingston St., Eliz., N. J., і П. Рогошевський, 48 Fifth St., Eliz., N. J. Члени, котрі з важних причин не можуть прийти на збори, щоби заплатити свою вкладку, проситься принести найдалі до 20. в місяцю до секретаря на адресу: S. Mohyla, 311 Bond St., Elizabeth, N. J. — П. Сташко, предс.; С. Могила, секр.; І. Пілат, кас.

КЛІВЛЕНД, О. — Сестр. Н. З. П. Д. Марії, від. 112., буде мати збори в неділю, 16. лютого, зараз по Сл. Божій, в церковній гали. Проситься всіх членниць прийти конечно на ці збори, бо маємо вибрати делеґатки на конвенцію. Відзнаки відділові будеться роздавати на зборах. Просимо всім прийти начас. Пригадуємо довгуючим, щоби пригадали собі за свої залеглі вкладки. — Марія Ліска, предс.; Катерина Габрівська, фін. секр.; Софія Лазука, кас.; Домініка Романович, рек. секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Тов. Вільних Козаків, від. 316., відбудуться 13. лютого, в Народнім Домі, 831 Джозеф Евеню, в годині 8. ввечір. Проситься всіх членів прибути на означений час. На цих зборах буде вибір делегатів на 20. конвенцію У. Н. Союзу. — П. Ковтун, голд.; М. Лупишин, кас.; В. Іванців, секр.

ВІЛМІНГТОН, ДЕЛ. — Місячний мітинг Бр. св. Івана Хрестителя, від. 247., відбудеться в четвер, 13. лютого, в 7. годині вечором, у своїм Домі, 623 S. Heald St. Проситься всіх членів прийти на мітинг. Є важні справи до полагодження і буде вибір делегата на 20. конвенцію У. Н. Союзу. — М. Процак, предс.; Н. Гурний, кас.; Н. Сас, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Місячні збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 252., відбудуться в неділю, 16. лютого, в годині 1. пополудні, в парохіяльній гали, 1944 Ірі ул. Обовязком всіх членів і членниць прийти на збори, бо є важні справи до вирішення. Буде вибір делегата на конвенцію У. Н. Союзу. На річних зборах, які відбулись минулого місяця, вибрано уряд на рік 1941. як слідує: І. Магас, предс.; Г. Семочко, заст.; П. Хомин, рек. секр.; М. Батюк, фін. секр.; І. Сливко, кас.; Й. Дичка, Л. Дякун, Е. Вігак, контр. комісія. — Микола Батюк, секр.

ФРАКВІЛ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Ап. Петра й Павла, від. 242., відбудуться в неділю, 16. лютого, в 2. годині пополудні. Кожний член має явитися на мітинґу, бо буде вибір делегата і його заступника на 20. конвенцію. Кожний член має вирівняти свої довги. — Максим Камак, предс.; Андрій Драбік, кас.; Василь Найдух, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Звичайні місячні збори Бр. св. Вас. Великого, від. 214., відбудуться 16. лютого, в 2:30 годині пополудні, під 30245 Quinn St. На цих зборах відбудеться вибір делегата на конвенцію У. Н. Союзу. Тому приявність всіх членів є конечна. Також будуть інші важні справи до полагодження на цих зборах. — Стефан Семерак, предс.; Іван Дорош, кас.; Іван Паславський, фін. секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Звичайні збори Бр. св. О. Николая, від. 175., відбудуться в неділю, 16. лютого, в годині 1:30 пополудні, в гали У. Н. Дому, 4655 Мартін. Обовязком членів і членниць бути на тих зборах. Буде вибір делегата на 20. конвенцію У. Н. Союзу. Третим контрольором є Ю. Шевчук. — В. Братусь, предс.; В. Білінський, кас.; В. Бартош, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Місячні збори Сестр. Благовіщення, від. 125., відбудуться в неділю, 16. лютого, в 12:30 сполудня, в парохіяльній гали при Оклей і Райс ул. На цих зборах відбудеться також вибір делеґатки на конвенцію У. Н. Союзу. З огляду на це приявність всіх членниць є конечна. — А. Васельовська, пр.; О. Оленець, кас.; І. Подола, секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 369., відбудуться в неділю, 16. лютого, в галі церковній, точно в годині 1:30 пополудні. Проситься всіх членів явитись начас, бо потому ввечір буде галя занята. На порядку деннім буде вибір делегата на 20. конвенцію У. Н. Союзу. Тому члени й членниці повинні всі явитись на збори начас. Також є інші справи до вирішення. Пригадується довгуючим членам, щоби прейшли і заплатили свої залеглі вкладки, бо впротивнім разі поступиться після статуту. — І. Климишин, предс.; Ст. Новацький, кас.; М. Куба, секр.

СКРЕНТОН, ПА. — Місячний мітинг Тов. ім. Б. Хмельницького, від. 144., відбудеться 16. лютого, в гали парохіяльній, 430 Н. 7. Еве., в годині 12:30 пополудні. На тім мітінгу буде вибір делегата на конвенцію У. Н. Союзу. Прийдіть всі як один. Приведіть своїх знайомих і дітей, котрі бажають вступити в ряди Батька-Союзу, а не пожалують ніколи. Вступ і оглядини лікаря зовсім дарош. Просимо незабути нагоди. — Михайло Федицький, секр.

ВЕСТ НЮТОН, ПА. — Збори Бр. св. О. Николая, від. 255., відбудуться в неділю, 16. лютого. Кожний член і членниця повинні бути на зборах, бо відбудеться вибір делегата і його заступника на конвенцію У. Н. Союзу. — Юрко Кисилиця, предс.; Василь Сітний, секр.

ДІКСОН СИТІ, ПА. — Братство св. Василія В., від. 405., буде мати місячні збори в неділю, 23. лютого, в парохіяльній школі. Буде звіт контрольної комісії за 1940. р. і вибір делегата на конвенцію У. Н. Союзу. Присутність кожного члена конечна. — Михайло Спрін, предс.

ЕМБРІДЖ, ПА. — Звичайний мітинг Бр. св. Василія Вел., від. 161., відбудеться 15. лютого. Проситься всіх членів прибути на цей мітінг, бо буде вибір делегата на 20. конвенцію У. Н. Союзу. — Антін Підуфалий, секр.; 520 Melrose Ave., Ambridge, Pa.

ВОТЕРВЛЕТ, Н. Й. — Місячні збори тов. ім. Б. Хмельницького, від. 13., відбудуться 16. лютого, в 2. годині пополудні в Горожиськім Клюбі, 25 ул. 5 евня. Кожний член повинне явитися, бо є справа до полагодження. Буде вибір делегата й його заступника на конвенцію У. Н. Союзу. — За уряд: П. Ковальчак, предс.; Ф. Євусяк, кас.; М. Мадараш, секр.

АРНОЛД, ПА. — Місячні збори від. 296. відбудуться в неділю, 16. лютого, в годині 2. пополудні. Проситься всіх членів, щоб прийшли численно, бо є важні справи до полагодження, як вибір делегата на конвенцію і другі важні справи. — За уряд: Іван Балабан, голова; Василь Кузьма, секр.

БОФАЛО, Н. Й. — Мітинг Тов. Український Сокіл, від. 304., відбудеться в пятницю, 14. лютого, в 7.30 вечер, на котрий кожний член і членниця явитися, бо буде вибір делегата на конвенцію У. Н. Союзу. Проситься прибути на означений час. — А. Грубяк, предс.; Ів. Грубяк, кас.; С. Вавріх, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Місячні збори бр. св. Юрія, 239., відбудуться в суботу, 15. с. м. точно в год. 8. ввечір. Тому, що є до вирішення багато важних справ, приявність усіх членів обовязкова. Пригадуємо усім членам постанову, що кожен член повинен взяти участь в Союзовім бали 22. с. м. — Уряд.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. — Збори Сестрицтва Любов, від. 177., відбудуться в неділю, 16. лютого в годині 1. пополудні в галі 881 Едей Стр., в Каґіл Гол. Прошу місцевих і позамісцевих членів прибути на час й незабути, що цього місяця вибір делегата на конвенцію У. Н. Союзу. — С. Саска, секр.

САВТ ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Місячні збори відділу 312., відбудуться в пятницю, 14. лютого, в церковній галі в годині 7:30. Буде вибір делегата на конвенцію У. Н. Союзу. Маємо ще й інші справи до полагодження. Проситься всіх як один явитися на мітинг. — За уряд: А. Кручак, предс.; С. Завадовський, секр.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

В понеділок, 27. січня 1941., помер у Шікаго, Іл., довголітній член Бр. св. Василія Великого, Від. 214., У. Н. Союзу,

ТЕОДОР ДОРОШ.

Походив зо села Молошковичі, повіт Яворів, Західня Україна. Помер, проживши 60 літ. Покійний оставив жену Катерину, синів: Петра Володимира й Михайла та дочку Зофію. І також брата Івана, що належеть до У. Н. Союзу, а трьох братів в старім краю.

Похорон відбувся 1. лютого з дому і церкви Пресв. Богородиці на вічний відпочинок на цвинтар св. Николая при Гігин Ровт.

Най земля американська буде Йому пером!

Іван Паславський, секр.

Дня 31. січня 1941. помер в Толідо, О., член Бр. св. О. Николая, від. 167. У. Н. Союзу

МИХАЙЛО ТИМКІВ.

Походив зо села Сівка, повіт Калуш. Прожив 53 роки. До від. 167. прийшов з переступним листом з від. 94. Полишив в жалобі стареньку матір, 6 сестер в краю та брата в Гудзон, Міш. Покійного поховано в Гудзон, Міш.

Вічна Йому память!

Уряд й члени.

ДОМАГАЮТЬСЯ РЕЗИҐНАЦІЇ

ЛОНДОН. — Партія Праці з округи Норт Гамерсміт домагається від посла Дениса Новела Пріта, що вибраний з цеї округи до британського парляменту, щоб зрезиґнував, бо виборці не є вдоволені з його поглядів і діяльности. Пріт відомий з того, що є за тісне співробітництво між Великою Британією і Советами. Він заявив, що не уступить, бо його вибрано на тій плятформі, щоб „боронив соціялістичну справу".

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИМ СТАВАЙТЕ СПІВВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛІОНОВОГО МАЄТКУ ЦЕЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

CIS

АМЕРИКАНСЬКИЙ ВОЄННИЙ ЛІТАК, ЩО ЗУДАРИВСЯ З ДРУГИМ НАД ВАЙЕНДЕНЧОМ, НА ЛОНҐ АЙЛЕНДІ

ТАРЗАН ч. 225. Досконалий поцїл.

GAMBU'S HASTY ARROW MISSED. THEN TARZEELA'S BOW SPRANG LIKE LIGHTNING INTO POSITION.

Поспішно випущена стріла Гамбу схибила цїли. Тепер Тарзеля мов блискавка приняла позицію до стрілу.

SHE HAD ONLY ONE ARROW. IT MUST DO ITS WORK WELL. IT DID!

Вона мала лиш одну стрілу. Тому ця стріла мусіла виконати добру роботу. І вона дійсно виконала.

THE WINGED SHAFT FOUND GAMBU'S EVIL HEART. HE TOPPLED FROM THE TREE. TARZEELA LAUGHED.

Стріла Тарзелі весело вискочила з лука і попрямувала до Гамбу. Там вона знайшла його чорне серце і вбилась у нього. Тарзеля засміялась.

TOMMY SHIVERED TO HEAR HER LAUGH AT DEATH. WHAT SORT OF SAVAGE CREATURE WAS SHE? INTO WHAT HORRORS WOULD SHE LEAD HIM??

Той сміх Тому зморозив. Вонаж сміялась зо смерти чоловіка. „Що це за дика дівчина, до яких страхіть поведе вона мене?" думав хлопець.